

Een nieuwe lente, een nieuw geluid

DE MYTHE VAN DE BLAUWE STOFJAS

Ondertussen hebben we ze weer een tijdje achter de rug, de obligate nieuwjaarsrecepties bij familie en vrienden. Gezellige momenten waar de drank rijkelijk vloeit en de gesprekken meanderen tussen de meest uiteenlopende onderwerpen. Een verre neef of een oprecht geïnteresseerde buurvrouw durft me dan al eens te vragen waarmee ik de kaas tussen mijn boterham verdien. Als ik dan, wetend wat er volgt, zuchtend "archivaris" antwoord, is de vraagsteller meestal met stomheid geslagen. De ene helft van de omstanders hoort het dan in Keulen donderen en vraagt, vertwijfeld of men het wel juist begrepen heeft, "archivaris?". De andere helft herinnert zich plots weer welk beroep een nog grijzer en saaier imago heeft dan een boekhouder. Alleen associëren ze dat niet met een jonge frivole mens als ik, want

sommige oudere TV-kijkers kennen zelfs een 'echte archivaris', Jomme Dockx uit de legendarische serie *De Collega's*. Dit vormt dan meteen ook hun clichébeeld van een archivaris: een oudere, ietwat simpele en zielige man, die zijn dagen slijt in een blauwe stofjas tussen fichebakken en stoffige dozen vol oud papier in een mufte kelder. Waarna ik dan voor beide helften mijn verhaal start over wat een archivaris nu eigenlijk is en doet.

Ik ben archivaris geworden na vier jaar geschiedenisstudies aan de KULAK en de KULeuven en een specialisatiejaar master na master archivistiek: erfgoed- en hedendaags documentbeheer aan de VUB (www.vub.ac.be/archivistiek). Als historicus had ik mij verdiept in rechts-radicalisme en (supra-)nationalisme. Zo kwam ik in het ADVN terecht. Het ADVN (www.advn.be) is een archief-, documentatie- en onderzoekscentrum in Antwerpen met als werkveld het nationalisme in Europa en de Vlaamse beweging in het bijzonder. Naast het KADOC in Leuven, het Liberaal Archief en AMSAB-ISG in Gent is het één van de vier zogenaamde kleurarchieven, die decretaal erkend zijn door de Vlaamse Gemeenschap.

Daarnaast ben ik ook actief als bestuurslid in vakverenigingen als de VVBAD (www.vvbad.be), medewerker van een aantal online initiatieven zoals Archief 2.0 (archief20.ning.com) en als voorzitter van het FAAD (www.faad.be). Deze alumnivereniging van jonge archivarijzen bestaat trouwens voor een opmerkelijk groot deel uit West-Vlamingen en ondertussen al een tiental oud-Jozefijnen.

Maar wat doet een archivaris nu eigenlijk? Archief beheren dat personen of verenigingen aan een instelling schenken om te bewaren en te bestuderen. En wat is archief dan? Alles wat enige informatieve waarde heeft: brieven, notitieschrijftjes, boeken, tijdschriften, fotoalbums,.... Zo bewaren we op het ADVN niet alleen de briefwisseling van een politicus met zijn collega's of verslagen van partijvergaderingen, maar

ook, als hij ze zelf heeft bijgehouden natuurlijk, zijn schoolschriften of een album met klasfoto's. Het lijkt misschien banaal, maar ze kunnen allemaal van belang zijn voor de biografie van die politicus. Soms komen daarbij ook de vreemdste dingen naar boven: een 16e-eeuws perkament dat vier eeuwen later gebruikt werd als kladblad, een koperen dodenmasker tot zelfs een grafsteen of plukjes haar. Het wordt emotioneel wanneer je in een dagboekje van een frontsoldaat zijn laatste woorden leest vooraleer hij sneuvelde.

Het beheren van een archief is makkelijk als de politicus of de vereniging het zelf goed bijhielden. Iets wat echter vaker niet dan wel zo is. Het is net dan dat het talent van een archivaris tot zijn recht komt: orde scheppen in de chaos. Zo kreeg ik een tweetal jaar geleden de opdracht om het archief van de Sint-Pietersabdij van Steenbrugge te inventariseren. De abdij zou verhuizen en dus was het een ideaal moment om het

archief eens onder handen te nemen. Ter plaatse werd ik geconfronteerd met letterlijk bergen papier in verschillende zolderkamertjes. Na weken analyseren en structureren in de grote abdijrefter was het archief van de 130-jarige abdij en haar 200-tal monniken opnieuw overzichtelijk in 60 meter archiefdozen en 2936 inventarisnummers.

De job van een archivaris is trouwens zeer gevarieerd. Behalve het inventariseren van archief ga ik ook op de koffie bij parlementsleden, ministers, partijen, verenigingen, militanten of hun familie om ze te overtuigen dat wij hun archief in betere omstandigheden kunnen bewaren dan zij zelf. Dat is de diplomatische kant van het werk die bij succes gevolgd wordt door de fysieke kant: het ophalen van archief. Daarnaast helpt een archivaris bij het voorbereiden van tentoonstellingen of bij het onderzoek van studenten en journalisten. Daarom zorgen wij er ook voor dat archiefstukken gedigitaliseerd worden en online beschikbaar zijn. Een archivaris zit tot slot niet alleen tussen oud papier, maar zoekt ook naar een oplossing voor het langdurig bewaren van e-mails, websites en andere digitale documenten.

Het is niet makkelijk om in één pagina uit te leggen wat een archivaris nu eigenlijk is en doet. Toch hoop ik met dit kleine artikeltje toch al een beetje stof van het cliché te hebben geschud.

TOM COBBAERT
[afgestudeerd aan Sint-Jozef Humaniora
juni 1999]